

Medlemsrelationer & juridik
Charlotte Rehbäck
charlotte.rehback@energiforetagen.se

Naturvårdsverket
Dnr NV-07802-24

Remissvar: Naturvårdsverkets vägledning Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Energiföretagen Sverige samlar omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Utifrån kunskap, helhetssyn på energisystemet och samverkan verkar vi för att utveckla energibranschen till nytta för samhället.

Energiföretagens övergripande synpunkter

Energiföretagen Sverige tackar för möjligheten att lämna synpunkter på den reviderade vägledningen *Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken* och lämnar följande allmänna kommentarer.

- Samrådsplikten måste även fortsättningsvis bygga på en bedömning i det enskilda fallet av om åtgärden kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.
- Vägledningen bör tydligt skilja mellan ledningar inom områdeskoncession och ledningar som provas genom linjekoncession, eftersom förutsättningarna och behovet av samråd skiljer sig åt.
- Vägledningen bör inte ge intryck av att ledningsprojekt generellt är samrådspliktiga, särskilt inte när påverkan på naturmiljön är begränsad eller redan hanteras genom annan prövning som omfattar försiktighetsåtgärder.
- Onödig dubbelprövning bör undvikas, särskilt för ledningar som redan har prövats genom nätkoncession för linje enligt ellagen.

Samråd ska bygga på en bedömning i det enskilda fallet

Naturvårdsverkets förslag till ny vägledning (avsnitt 3.2) riskerar att ge intryck av att ledningsprojekt generellt omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, utan tillräcklig hänsyn till den bedömning som ska göras i det enskilda fallet. Detta kan leda till ökad administrativ belastning, onödig dubbelprövning och en mindre förutsebar process för både elnätsföretag och tillsynsmyndigheter. Vi ser en stor risk för att de nya formuleringarna om koncession enligt ellagen kommer att innebära att betydligt fler projekt som i dag bedrivs med stöd av områdeskoncession behöver genomgå samråd, trots att avsikten med den ändrade formuleringen inte har varit att skärpa kraven i den delen. Förutsättningarna för samråd är olika för elledningar som byggs genom nätkoncession för linje respektive område, vilket behöver framgå av vägledningen.

Energiföretagen anser inte att ledningsprojekt generellt bör beskrivas som samrådspfiktiga enbart på grund av att de avser markförlagda ledningar eller ledningsdragning. Utgångspunkten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är att samråd ska ske när en åtgärd kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Den bedömningen måste göras utifrån åtgärdens faktiska påverkan i det enskilda fallet. Det finns många ledningsprojekt där påverkan på naturmiljön är begränsad, exempelvis när kabel förläggs i industrimark, vägslänt eller åkermark. Sådana projekt är inte alltid av mycket liten omfattning, men det innebär inte i sig att naturmiljön väsentligt ändras. Vägledningen bör därför tydligt ange att det är verksamhetsutövaren som ansvarar för att bedöma om samråd krävs vid koncessionsprövning.

Det är skillnad på samråd för ledningar inom områdes- respektive linjekoncession

Ledningar inom områdeskoncession

I Sverige finns ett stort antal områdeskoncessioner. Ledningar som byggs med stöd av områdeskoncession prövas inte särskilt enligt ellagen. Det gör att frågan om eventuell samrådspfikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ofta aktualiseras i dessa projekt.

Det är däremot viktigt att vägledningen inte ger intryck av att projekt inom områdeskoncession som huvudregel kräver samråd. Det skulle riskera att leda till ett betydligt större antal samrådsärenden, även för åtgärder med begränsad miljöpåverkan. Det skulle belasta både länsstyrelserna och elnätsföretagen utan att nödvändigtvis ge ett bättre miljöskydd.

Miljösamverkan Sveriges vägledning till nätbolag vid förläggning av markkabel ger enligt Energiföretagen en mer ändamålsenlig utgångspunkt (se mer nedan). Där framgår att samrådsanmälan inte behöver göras när åtgärden inte väsentligt förändrar naturmiljön, exempelvis på grund av försiktighetsåtgärder eller begränsad påverkan. Naturvårdsverkets vägledning bör utformas i linje med denna princip.

Ledningar som prövas genom linjekoncession

För ledningar som prövas genom nätkoncession för linje enligt ellagen är situationen en annan. Dessa projekt genomgår redan en tillståndsprövning där bland annat lokalisering, miljöpåverkan och lämpliga skyddsåtgärder behandlas. I den nu gällande vägledningen (avsnitt 7.3) anges uttryckligen att onödigt dubbelhantering av samma verksamhet så långt som möjligt bör undvikas. Naturvårdsverket bör i denna del även beakta Miljösamverkan Sveriges vägledning från mars 2026 om effektivisering av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.¹ Där framgår bland annat att länsstyrelserna bör hålla nere antalet ärenden och arbeta effektivt. Det anges också att länsstyrelserna bör göra förebyggande insatser riktade till verksamhetsutövare, så att rätt ärenden anmäls för samråd och med tillräckligt underlag. Detta stödjer Energiföretagens inställning att formuleringen om att undvika onödigt dubbelprövning ska kvarstå i Naturvårdsverkets vägledning avsnitt 3.2. Vi motsätter oss skrivningar som kan tolkas som att samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken generellt krävs även efter att en ledning har prövats och fått koncession enligt ellagen. Om ett kompletterande samråd behövs bör det vara avgränsat

¹ [Förebyggande naturtillsyn, särskilt effektivisera 12:6-samråd - Miljösamverkan Sverige](#)

till en särskild fråga eller ett särskilt område där det finns kvarstående behov av samråd om skyddsåtgärder.

Avsnitt 3.2 om koncession i vägledningen behöver därför utvecklas och nyanseras. Det bör behandla både ledningar som anläggs med stöd av områdeskoncession och ledningar som provas genom linjekoncession.

Behov av tydligare vägledning

Naturvårdsverkets vägledning bör även kompletteras med ett tydligare resonemang om när ledningsprojekt inte kan antas väsentligt ändra naturmiljön, t.ex. med de exempel som Energiföretagen lyft fram (industrimark, vägslänt eller åkermark). Hänvisningen till Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2017:64 riskerar att misstolkas som att det finns en generell samrådsplikt. Energiföretagen vill framhålla att rättsfallet inte ger stöd för tolkningen att en generell samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken gäller för alla åtgärder som ett kraftledningsbygge medför. Avgörandet gäller terrängkörning i ledningsgata i samband med anläggningsarbete, vilket är ett exempel på sådana följdverksamheter som inte provas inom ramen för koncessionen och som regelmässigt redan är föremål för samråd enligt branschens rutiner. Vägledningen bör därför även ange att koncessionsbeslut kan innehålla villkor om att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten rörande ett särskilt område där det finns kvarstående osäkerheter om behovet av skyddsåtgärder. Enbart hänvisningar till ett rättsfall som behandlar följd effekter av ledningsuppförande i ett specifikt ärende ger inte tillräcklig vägledning för verksamhetsutövare eller tillsynsmyndigheter. Vägledningen behöver ge läsaren konkreta utgångspunkter för hur bedömningen ska göras, särskilt för vanliga typer av elnätsprojekt. Det bör även tydliggöras att lokaliseringsfrågan normalt redan har prövats i ärenden om linjekoncession. Om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken aktualiseras i ett senare skede bör det inte innebära en omprövning av hela ledningens lokalisering, utan avse de frågor som faktiskt återstår att hantera. En viktig aspekt är att ett föreläggande om att göra en samrådsanmälan för varje mindre åtgärd på en koncessionspliktig ledning alltså behöver vara proportionerligt enligt 26 kap. 9 § miljöbalken.

Slutsats

Energiföretagen efterfrågar att Naturvårdsverket omarbetar vägledningen så att den tydligare skiljer mellan ledningar inom områdeskoncession och ledningar som provas genom linjekoncession. Vägledningen bör också klargöra att samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken förutsätter att det görs en bedömning i det enskilda fallet även vad gäller åtgärder i samband med koncessionspliktiga elledningar, i fråga om åtgärden kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

.....

Helena Laurell

Gruppchef Juridik